

КОНСПЕКТ ПО АНАТОМИЯ ЗА СТУДЕНТИ МЕДИЦИ I КУРС

I. ДВИГАТЕЛНА СИСТЕМА

1. Костта като орган. Видове кости – описание, строеж – компактно и гъбесто костно вещество. Периост – строеж. Скелет – определение, функция.
2. Свързване между костите – общи данни. Непрекъснат тип – видове.
3. Стави – устройство: основни и допълнителни елементи. Биомеханика. Класификация на ставите.
4. Свързване костите на гръбначния стълб. Биомеханика.
5. Свързване костите на гръдния кош. Гръден кош като цяло.
6. Свързване на черепа с гръбначния стълб – биомеханика.
7. Видове свързвания между костите на черепа. Долночелюстна става.
8. Свързване костите на раменния пояс. Раменна става.
9. Лакътна става. Свързване костите на предмишницата.
10. Стави на китката. Китково-предкиткови стави. Предкитково-пръстови стави. Стави на пръстите.
11. Свързване костите на тазовия пояс. Тазът като цяло. Биомеханика. Размери на женския таз.
12. Тазобедрена става.
13. Колянна става.
14. Свързване костите на подбедрицата. Горна скочна става.
15. Долна скочна става – субталарна и тало-калканео-навикуларна става. Полуподвижни стави на ходилото. Стави на пръстите. Биомеханика.
16. Ходилото като цяло.
17. Мускулът като орган: устройство, помощни образувания, класификация на мускулите, биомеханика.
18. Мускули на раменния пояс – групи мускули. Собствени мускули на раменния пояс, залавни места, функция и инервация.
19. Мускули на мишницата – групи, залавни места, функция и инервация.
20. Мускули на предмишницата – групи, залавни места, функция и инервация.
21. Мускули на ръката (манус) – групи, залавни места, функция и инервация.
22. Фасции и сухожилни влагалища на горния крайник.
23. Фасции на ръката (манус).
24. Мускули на тазовия пояс.
25. Мускули на бедрото – групи, залавни места, функция и инервация.
26. Мускули на подбедрицата – групи, залавни места, функция и инервация.
27. Мускули на ходилото – групи, залавни места, функция и инервация.
28. Фасции и сухожилни влагалища на долния крайник.
29. Топография на горен крайник – форамен аксиларе медиале и латерале, каналис хумеромускуларис.
30. Топография на долен крайник – форамен супрапириформе, форамен инфрапириформе, лакуна вазорум, лакуна мускулорум, каналис обтураториус, каналис феморалис.
31. Топография на долен крайник. Тригонум феморале, каналис аддукториус, задколянна ямка, каналис круропоплитеус, каналис мускулоперонеус супериор, каналис мускулоперонеус инфериор.
32. Повърхностни вени на горен и долен крайник.
33. Подмишнична артерия и мишнична артерия – разположение, части, клонове. Анастомози около раменната става.
34. Лъчева и лакътна артерии – разположение, клонове, анастомози.
35. Външна и вътрешна хълбочна артерия. Разположение, клонове, анастомози.
36. Бедрена и задколянна артерия – разположение, клонове.

37. Артерии на подбедрицата и ходилото – разположение, клонове, анастомози.
38. Плексус брахиалис. Образуване, разположение, клонове.
39. Нервус медианус и нервус улнарис. Начало, разположение, клонове. Кожна и мускулна инервация.
40. Нервус радиалис, нервус аксиларис и нервус мускулокутанеус. Начало, разположение, клонове. Кожна и мускулна инервация.
41. Плексус лумбалис. Образуване, разположение, клонове.
42. Плексус сакралис. Образуване, разположение, клонове.

II. НЕРВНА СИСТЕМА И СЕТИВНИ ОРГАНИ

1. Череп – лицев и мозъчен. Черепен покрив. Череп на новороденото дете.
2. Външна повърхност на черепната основа – елементи, преминаващи през отворите и каналите.
3. Вътрешна повърхност на черепната основа – елементи, преминаващи през отворите и каналите.
4. Ямки на страничната повърхност на черепа.
5. Очница – образуване, комуникации и елементи, преминаващи през тях.
6. Костен скелет на носната кухина – образуване, комуникации и елементи, преминаващи през тях.
7. Определение на нервната система. Подялба. Основни принципи в структурата и организацията на нервната система.
8. Основни принципи във функционирането на нервната система.
9. Онтогенетично и филогенетично развитие на нервната система.
10. Гръбначен мозък – разположение, форма, големина, сегменти. Кръвоснабдяване. Обвивки на гръбначния мозък
11. Гръбначен мозък – сиво вещество, описание, невронен състав.
12. Гръбначен мозък – бяло вещество – асцендентни и десцендентни пътища. Собствени снопчета.
13. Главен мозък – ембрионално развитие, форма, големина. Анатомична и онтогенетична подялба. Мозъчен ствол – части, нови и стари образувания.
14. Ретикуларна формация.
15. Продълговат мозък – външно устройство.
16. Продълговат мозък – вътрешно устройство – сиво вещество.
17. Продълговат мозък – вътрешно устройство – бяло вещество.
18. Мост – описание, базална част – външно и вътрешно устройство.
19. Мост – дорзална част – описание, вътрешно устройство.
20. Малък мозък – описание, външно устройство.
21. Малък мозък – кора на малкия мозък.
22. Малък мозък – ядра и бяло вещество.
23. Четвърто мозъчно стомахче. Фоса ромбоида. Ликвор цереброспиналис – образуване и циркулация.
24. Среден мозък – външно устройство.
25. Среден мозък – вътрешно устройство – крачета на мозъка, тектум.
26. Среден мозък – вътрешно устройство, тегментум.
27. Междинен мозък – дорзален таламус.
28. Метаталамус, епиталамус. Трето стомахче.
29. Междинен мозък – вентрален таламус.
30. Междинен мозък – хипоталамус.
31. Краен мозък – описание, ембрионално развитие. Релеф на полукълбата.
32. Кора на крайния мозък. Цитоархитектоника и миелоархитектоника. Изокортекс и алокортекс.
33. Корови полета. Локализация на функциите в кората.

34. Базални ядра на крайния мозък.
35. Бяло вещество на хемисферите.
36. Обонятелен мозък. Обонятелна сензорна система. Обонятелни нерви.
37. Лимбична система – лимбична кора.
38. Лимбична система – лимбични ядра и лимбични пътища.
39. Странично мозъчно стомахче. Вентрикуларна система.
40. Обвивки на главния мозък – твърда мозъчна обвивка.
41. Обвивки на главния мозък – паяжиновидна и мека мозъчна обвивка.
42. Кръвоснабдяване на главния мозък.
43. Проводни системи за обща сетивност. Система за повърхностна механорецепция.
44. Проводни системи за обща сетивност. Сетивна система за болка и температура.
45. Проводни системи за обща сетивност. Проприоцептивна проводна система. Система на вътрешна сетивност.
46. Зрителна сензорна система.
47. Слухова и вестибуларна сензорни системи.
48. Моторни проводни системи. Пирамидна система.
49. Моторни проводни системи. Екстрапирамидна система.
50. Нервно-ендокринна проводна система. Централна трансмитерни система.
51. Периферна нервна система – състав. Черепномозъчни нерви – обща характеристика.
52. Окодвигателни нерви – ядра, разположение, характеристика. Път на нервите, клонове, инервация.
53. Нервус тригеминус. Ядра – разположение, характеристика. Възел на нерва. Първи клон на нерва – път, клонове, територия на инервация.
54. Нервус тригеминус. Ядра – разположение, характеристика. Възел на нерва. Втори клон на нерва – път, клонове, територия на инервация.
55. Нервус тригеминус. Ядра – разположение, характеристика. Възел на нерва. Трети клон на нерва – път, клонове, територия на инервиране.
56. Нервус фациалис. Ядра – разположение, характеристика. Път, клонове, територия на инервиране.
57. Нервус глософарингеус. Ядра – разположение, характеристика. Път, клонове, територия на инервиране.
58. Нервус вагус. Ядра – разположение, характеристика. Път, клонове, територия на инервиране.
59. Нервус аксесориус, нервус хипоглосус. Ядра – разположение, характеристика. Път на нервите, клонове, територия на инервиране.
60. Гръбначно-мозъчни нерви – брой, групи, образуване. Функционална характеристика. Спинален ганглий. Дорзални клонове на спиналните нерви.
61. Вегетативна нервна система – определение, критерии за подялба на симпатиков и парасимпатиков дял. Рефлексна дъга. Невронен състав, вегетативни ганглии. Разлики от соматичната нервна система.
62. Симпатиков дял – ядра, трункус симпатикус, превертебрални ганглии, нерви.
63. Парасимпатиков дял. Главов и кръстцов парасимпатикус – ядра, ганглии, нерви.
64. Вегетативни сплетения в гръдната, коремната и тазовата кухина – образуване, разположение, органи, инервирани от тях.
65. Орган на вкуса. Вкусова сетивна система.
66. Орган на зрението – общ преглед. Очна ябълка – форма, разположение, големина. Външна обвивка на очната ябълка – общ преглед, онтогенеза.
67. Очна ябълка – средна обвивка – части, описание.
68. Вътрешна обвивка на окото (ретина). Зрителен нерв.
69. Вътрешно ядро на очната ябълка.
70. Спомагателни органи на окото – мускули на очната ябълка.
71. Спомагателни органи на окото – вежди, клепачи, конюнктива. Слъзен апарат.

72. Орган на слуха и равновесието – обща характеристика, онтогенеза. Външно ухо.
73. Средно ухо.
74. Вътрешно ухо – костен лабиринт.
75. Вътрешно ухо – ципест лабиринт – слухова част. Кортиев орган. Слухов нерв.
76. Вътрешно ухо – ципест лабиринт – равновесна част. Орган на равновесието. Равновесен нерв.

КОНСПЕКТ ПО АНАТОМИЯ ЗА СТУДЕНТИ МЕДИЦИ II КУРС

I. ВЪТРЕШНИ ОРГАНИ

1. Сърдечно-съдова система. Определение и състав. Обща микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на органите в нея. Малък и голям кръг на кръвообращението. Ембрионално развитие на магистралните кръвоносни съдове. Фетално кръвообращение.
2. Сърце. Ембрионално развитие. Форма, големина, разположение. Проекции върху гръдната стена.
3. Предсърдия и камери. Клапен апарат. Перикард. Инервация и кръвоснабдяване на сърцето.
4. Сърце – микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на сърдечната стена и клапите. Фиброзен скелет. Импулсопроводна система.
5. Артерии. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на артериалната стена. Подялба според калибъра и тъканен състав.
6. Аорта. Микроскопска и ултрамикроскопска характеристика на стената. Разположение и подялба. Възходяща, аортна дъга, гръдна аорта – клонове.
7. Вени. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на стената. Подялба според калибъра и тъканен състав. Венозни клапи.
8. Микроциркулаторна система. Артериоли, венули, капиляри – видове. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Артериоло-венуларни анастомози.
9. Лимфна система. Определение и състав. Гръден проток, десен лимфен проток и притоци. Лимфни капиляри – устройство на стената. Циркулация на лимфата.
10. Лимфни възли. Функция. Групи. Микроскопска и ултрамикроскопска характеристика.
11. Иmunна (кръвотворна) система. Определение и класификация. Обща микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на органите в нея. Костен мозък. Макроскопска и микроскопска характеристика.
12. Тимус. Макроскопска и микроскопска характеристика. Хемотимусна бариера. Кръвоснабдяване и инервация. Тонзили – принципен строеж.
13. Слезка. Макроскопска и микроскопска характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
14. Храносмилателна система. Съставни органи. Принципен строеж на тръбестите и паренхимните органи в нея.
15. Устна кухина. Ембрионално развитие. Устно предверие, устни, бузи, венци. Макроскопска и микроскопска характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
16. Устна кухина – същинска устна кухина. Твърдо, меко небце, устно дъно и устен зев. Макроскопска и микроскопска характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
17. Зъби. Макроскопска характеристика на зъбите. Зъбни групи. Млечни и постоянни зъби – характеристика, време на пробиване. Отличителни белези на човешкото съзъбие.
18. Зъби. Ембрионално развитие. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на кутикула, емайл и дентин.
19. Зъби. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на цемент, пулпа, периодонтциум и парадонтциум. Кръвоснабдяване и инервация.

20. Език. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Езикови папили – видове. Мускули на езика. Кръвоснабдяване и инервация.
21. Слюнчени жлези – групи. Околоушна жлеза. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
22. Подчелюстна и подезична жлеза. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
23. Гълтач. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
24. Хранопровод. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
25. Стомах. Ембрионално развитие. Макроскопско описание на стомаха.
26. Стомах. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на стената. Кръвоснабдяване и инервация.
27. Тънко черво. Ембрионално развитие. Части. Дванадесетопръстник. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
28. Тънко черво. Ембрионално развитие. Празно и хълбочно черво. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
29. Дебело черво. Ембрионално развитие. Части. Сляпо и ободно черво. Апендикс. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
30. Право черво. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
31. Задстомашна жлеза. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на екзокринна и ендокринна част. Кръвоснабдяване и инервация.
32. Черен дроб. Ембрионално развитие. Макроскопско описание.
33. Черен дроб. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Видове чернодробни делчета, хепатон. Кръвоснабдяване и инервация.
34. Жлъчни пътища – интра- и екстрахепатални. Жлъчен мехур. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
35. Дихателна система. Ембрионално развитие. Съставни органи. Общ план на морфологичен строеж на органите.
36. Нос, носна кухина и околоносни кухини. Макроскопска характеристика. Дихателна и обонятелна част на носната лигавица – микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
37. Гръклян. Хрущялен скелет. Мускули на гръкляна.
38. Кухина на гръкляна. Гласни връзки. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на лигавицата. Кръвоснабдяване и инервация.
39. Трахея, бронхиално дърво. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
40. Бели дробове. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Пневмон. Кръвно-газова бариера. Кръвоснабдяване и инервация.
41. Пикочоотделителна система. Ембрионално развитие. Бъбрек – макроскопско описание. Обвивки на бъбрека.
42. Бъбречна субстанция. Макроскопско описание. Нефрон. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Филтрационна бариера. Юкстагломеруларен апарат. Мезангиум. Кръвоснабдяване и инервация.

43. Екскреторни пътища на бъбрека – малки и големи чашки, бъбречно легенче. Пикочопровод и пикочен мехур. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
44. Ендокринна система – определение и класификация. Обща макро- и микроскопска характеристика на органите в нея. Ендокринни органоиди в други неендокринни органи.
45. Ендокринна система. Хипоталамо-хипофизарна система. Хипофиза и епифиза. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
46. Ендокринна система. Щитовидна и околощитовидни жлези. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
47. Ендокринна система. Надбъбречна жлеза. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация. APUD-система.
48. Полова система у мъжа. Съставни органи. Тестис и надсеменник. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвно-тестикуларна бариера. Кръвоснабдяване и инервация.
49. Полова система у мъжа. Семепровод. Семенно мехурче. Простата. Копулационен орган. Пикочен канал. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
50. Полова система у жената. Съставни органи. Яйчник. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
51. Полова система у жената. Маточни тръби. Ембрионално развитие. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
52. Матка. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика на стената. Овариално-менструационен цикъл. Микроскопска и функционална характеристика на четирите фази. Кръвоснабдяване и инервация.
53. Полова система у жената. Влагалище. Външни полови органи. Макроскопска, микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кръвоснабдяване и инервация.
54. Интегументална система. Неокосмена кожа – части. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика. Кератопоеза.
55. Интегументална система. Окосмена кожа. Косъм, потни, мастни и млечни жлези, нокът. Микроскопска, ултрамикроскопска и функционална характеристика.

II. ТОПОГРАФСКА АНАТОМИЯ

56. Глава. Топографски области. Кръвоснабдяване, двигателна и сетивна инервация на лицето и главата.
57. Регио фронтпариетоокципиталис.
58. Регио паротидеомасетерика.
59. Регио темпоралис. Регио букалис.
60. Регио инфратемпоралис.
61. Перифарингеално пространство.
62. Шия. Топографски области. Подкожни елементи в областта на шията, гърдите и корема.
63. Фасции и съединителнотъканни пространства на шията.
64. Подчелюстен триъгълник.
65. Сънен триъгълник.
66. Обща сънна артерия. Вътрешна и външна сънна артерия. Разположение и клонове на външна сънна артерия в областта на шията.

67. Инфрахиоидна област.
 68. Странична област на шията.
 69. Антескаленусово и интерскаленусово пространства, скалено-вертебрален триъгълник.
 70. Подключична артерия. Разположение, клонове.
 71. Гръб. Области. Мускули на гърба.
 72. Гърди. Топографски области. Гръдна стена – мускули, междуребрени пространства. Послойна топография.
 73. Подмишична ямка. Разположение, структура, съдържание.
 74. Гръдна кухина. Плевра. Плеврална кухина.
 75. Гръдна диафрагма.
 76. Медиастинум. Граници. Подялба. Горен медиастинум.
 77. Медиастинум. Граници. Подялба. Преден и среден медиастинум.
 78. Медиастинум. Граници. Подялба. Заден медиастинум.
 79. Възходяща аорта, аортна дъга, гръдна аорта – клонове.
 80. Горна куха вена. Образуване. Разположение, главни притоци. Кава-кавални анастомози.
 81. Корем. Предно-странична коремна стена. Области. Послойна топография – фасции, мускули. Влагалище на правия коремен мускул.
 82. Слабинен канал. Бяла линия.
 83. Коремна кухина. Стени, отдели. Перитонеум – структура, кръвоснабдяване и инервация. Перитонеален отдел на коремната кухина.
 84. Горен отдел на перитонеалната кухина. Органи, перитонеални образувания, топографски отношения на органите, съдовете и нервите.
 85. Долен отдел на перитонеалната кухина. Органи, перитонеални образувания, топографски отношения на органите, съдовете и нервите.
 86. Оментална торбичка. Голямо було – образуване, части.
 87. Портална вена. Образуване и разположение. Анастомози с долната и горната кухи вени.
 88. Ретроперитонеален отдел на коремната кухина.
 89. Коремна аорта – разположение, клонове – групи, територия на кръвоснабдяване.
 90. Долна куха вена. Образуване. Разположение, главни притоци. Кава-кавални анастомози.
 91. Перитонеален отдел на тазовата кухина. Органи, перитонеални образувания. Топографски отношения на органите.
 92. Субперитонеален отдел на тазовата кухина. Органи, пространства, топографски отношения на органите, съдовете и нервите.
- Подкожен отдел на таза. Тазово дъно, фosa исхиоректалис

ТЕСТОВЕ ЗА САМОПОДГОТОВКА

1. Тестове по анатомия за студенти по медицина и дентална медицина. Опорно-двигателен апарат. ВАП, 2007, Пловдив ISBN 978-954-9806-73-1.
2. Тестове по анатомия за студенти по медицина и дентална медицина. Нервна система и сетивни органи. ВАП, 2007, Пловдив ISBN 978-954-9806-67-0.
3. Тестове по анатомия за студенти по медицина и дентална медицина. Вътрешни органи, топографска анатомия на труп. ВАП, 2007, Пловдив ISBN 978-954-9806-79-3.